

Çok kültürlü adımlar, Hz. İbrahim'in izinde

HABER VE
FOTOĞRAF

ÖNDER
DELİGÖZ

Dünyanın en eski yerleşim yerlerinden birinde biraz din, biraz tarih, biraz da turizm kokan 12 kilometrelik bir yolculuğa çıkıyoruz. Tamamını adımlayarak kat ettiğimiz güzergâh, adı üç se-

mavi din için de çok önemli olan bir peygamberin binlerce yıl önce geçtiği yolun çok küçük bir kısmı. Tozun toprağa, Arap'ın Acem'e, hızmanın sürmeye, eflatun poşunun kaçak tütüne karıştığı bir yol. Her adımı başka bir tarih, her adımı başka bir kültür, her adımı başka bir yaşam. Burası peygamberler diyarı Şanlıurfa.

Hz. İbrahim'in dört bin yıl önce Urfa'dan çıkıp Halep, Amman ve Kudüs'ten geçerek Filistin'in El Halil kentinde bitirdiğine inanılıyor. Bu yolculuğun başlangıç kısmını adımlamak üzere Amerika, Kanada, Brezilya, Ürdün, Fransa gibi ülkelerden gelen 'Hz. İbrahim Yolu Girişimi' destekçileriyle birlikte Urfa'nın Para Para köyünde toplanıyoruz. Yaklaşık 70 kişilik grubun içerisinde her renkten insan olduğu gibi 'Bu yaşta bu yolu hayatta bitiremez' düşüncesini akıllara getiren tipler de bulunuyor. Ellerindeki fincanlardan ayaküstü kahve yudumlayan köylüler karşılıyor bizi. Çıplak ayaklı, kirlî elbiseli, ama güler yüzlü çocuklar sarıyor bir anda etrafımızı. Köylünün merakını giderdikten sonra yaklaşık yedi saat sürecek yolculuğa başlıyoruz. GAP'la bereketlenen tarlaların arasında patika sayılabilecek yoldan hedefimize, Harran'a doğru ilerlemeye başlıyoruz. İlerledikçe toza toprağa bulanana yol kenarındaki tarlalarda çalışan eflatun poşulu, parlak kıyafetli kadınlar, ağzından sigarayı düşürmeyen erkeklerle selamlaşıyoruz. Tarla arası, dere kenarı adımlar bir buçuk saat sonra bizi Dayanıklı köyüne ulaştırıyor. Çay içmek, biraz nefes almak için duraklıyoruz burada. Köyün erkekleri bize çay servisi yaparken hızmalı kadınlar da uzaktan izliyor yabancı misafirlerini. Yanlarına gidince ne kadar sıcakkanlı olduklarını anlıyorsunuz. Gülen yüzlerindeki altın hızmaların zarafetini hayranlıkla izliyorsunuz.

ACI KAVRAMI BURADA ÇOK FARKLI

Pamuk toplayan Arap kızlarını kulübelerinde dinlenirken buluyoruz. Öğle yemeginde çiğköfte var. Israrla ikram ediyorlar 'acı değil' diye. Yedikten sonra anlıyorsunuz ki acı kavramı

Hz. İBRAHİM YOLU GİRİŞİMİ

Hz. İbrahim'in yolculuğu sırasında takip ettiği güzergâh için iki inanış var. Biri Şanlıurfa'dan başlayıp Suriye, Ürdün ve İsrail'den geçerek Filistin'in El Halil kentinde bitiyor. İkincisi ise Mezopotamya'da yaşamış Sümerlere ait Ur şehrinde başlayıp Mekke'de son buluyor. Güzergâh üzerinde, Hz. İbrahim'e inanan Müslüman, Hıristiyan ve Yahudilerin yaşamalarının yanı sıra bölge ülkelerinin barışa ve diyaloga ihtiyaç duyması Şanlıurfa'dan başlayan yolu önemli kılıyor. Harvard Üniversitesi Küresel Müzakere Projesi de bu güzergâhı bir kültür yolu haline getirmek amacıyla geçtiğimiz yıl 'Hz. İbrahim Yolu Girişimi'ni başlattı. Başında Harvard Üniversitesi öğretim üyelerinden William Ury'nin bulunduğu girişim UNESCO, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Şanlıurfa Valiliği tarafından da destekleniyor. Tarih ve kültür yolunun geliştirilmesini hedefleyen girişim, bu amaçla geçtiğimiz hafta bin 200 kilometrelik yolculuğun Şanlıurfa kısmını yürüdü.

burada çok farklı. İki karısını yanına almış, bahçeye attığı minderin üzerinde kaçak sigarasını tüttüren Mahmut dedenin gururla poz vermesine şahit oluyoruz. Yola koyuluyoruz yeniden. Yine tarla işçileri, yine güler yüzlü selamlaşmalar. Buğdaytepe köyünün girişinde bizi altın dişleriyle olduğu kadar beline taktığı erkek kemeri ve onun üzerine tuttuğu cep telefonu bizleri 'Hanım ağa bu galiba' diye düşündüren bir kadın karşılıyor. Elindeki sigarayı da unutmayalım. Arap kadınla konuşmayı çok istesek de kendimizi konaklama çadırına atıyoruz yorgunluktan. Burada ekmek arası köftelerimizi yedikten sonra kaçak çaylarımızı yudumluyoruz. Biz bütün bunları yaparken köyün erkekleri bizleri izliyorlar, dizlerini kırıp sıra sıra oturarak.

'Bedenleri üçe katlanmış halde nasıl bu kadar uzun süre durabiliyorlar?' sorusuna cevap ararken hepsinin tabakalarından çıkardıkları tütünlüleri dumana dönüştüren hallerini belgesel tadında izliyoruz. 'Hz. İbrahim geçmiş bu yollardan.' dediğimiz köylünün, 'Müslüman alemi için çok faydalı.' sözlerinin anlamını çözmeye çalışırken Harran'a doğru yola düşüyoruz. Harran'da parlak kumaşlardan satan dükkanların, bakkalların, manavların sağlıklı sollu sıralandığı oldukça küçük bir caddeyi aşarak arkeolojik kazıların yapıldığı geniş bir alana ulaşıyoruz. Burada hem dünyanın en eski üniversitesi hem de Selçuklulardan kalma Ulu Cami'nin kalıntıları var. Harran evlerini görmek için adımlamaya devam ediyoruz yolları. Huni şeklindeki evlerin içine gi-

rince hiç de dışardan görüldüğü gibi basit yapılar olmadığını anlıyoruz. Sadece tavanlarına simetrik olarak yerleştirilen 5 bin tuğla bulunuyor. Turistler için hazırlanmış bir evde kıyafetten süs eşyasına Harran'a, Urfa'ya dair her şeyi bulabiliyorsunuz. Burada da çocuklar sarıyor etrafınızı. Harran evlerinin tarihini anlatmak istiyorlar para kazanmak için. Gelmişken son olarak Şeyh Hayat el Harrani'nin türbesini de ziyaret edelim istiyoruz. Türbeye vardığımızda türbedarın işini ne kadar titizlikle yaptığını, görünce kendisine teşekkür ediyoruz. Sona geldiğimizde 'Bu yolu bitiremez.' dediğimiz yaşlı yabancıların geriye yürüyecek kadar enerjik görüntüleri, kendini otobüse zor atan bizlerde şaşkınlıktan öte hayranlık duygusu uyandırıyor. o.deligoz@zaman.com.tr

